

UZASADNIENIE

Decyzją z 31.01.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że U. K. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 21.10.2019 r. do 14.11.2019 r. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek MP P. M..

W ocenie Zakładu zawarcie umowy zlecenia i zgłoszenie z tego tytułu do ubezpieczeń było czynnościami pozornymi mającymi jedynie na celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń przysługujących osobie o statusie „zleceniobiorca”.

/decyzja k. 46v-48 akt ZUS/.

Odwołanie od powyższej decyzji zainteresowany P. M. reprezentowany przez pełnomocnika złożył w dniu 5.03.2020 r. wnosząc o zmianę decyzji poprzez ustalenie, iż w spornym okresie U. K. podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia,

Nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że U. K. w spornym okresie świadczyła pracę na podstawie umowy zlecenia.

/odwołanie k. 3-7/.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odpowiedź na odwołanie k. 33-34/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek P. M. ma 32 lata, z zawodu jest logistyką. Zarejestrował własną działalność gospodarczą pod firmą (...) od 2.10.2019 r. Stałym miejscem wykonywania działalności jest Ł., ul. (...), dodatkowym miejscem wykonywania działalności jest A., ul. (...). jest restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne. Od 2.10.2019 r. do 24.11.2019 r. przeważającym przedmiotem działalności jest działalność w zakresie prowadzenia placówki gastronomicznej ((...) 56.10 A), a od 25.11.2019 r. działalność związana z administracyjną obsługą biura ((...) 82.11 Z).

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65, wpis do (...) k. 17-17v akt ZUS/

W ramach działalności w spornym okresie płatnik składek prowadził faktycznie od 4.10.2019 r. do końca 11.2019 r. kawiarnię w klubie sportowym (...) w Ł.. Z uwagi na niedochodowość kawiarni dokonał zmiany profilu działalności.

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65, zeznania świadka M. W. 00:35:40, 00:39:32 – płyta CD k. 65, zeznania świadka P. S. 00:42:50 – płyta CD k. 65, zeznania świadka D. J. – płyta CD k. 65/

(...) płatnik składek poszukiwał za pośrednictwem serwisów internetowych i portali społecznościowych.

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65/

W dniu 4.10.2019 r. MP P. M. w A. zawarł umowę zlecenia z K. W., tj. osobą poniżej 26-go roku życia, na okres od 4.10.2019 r. do 30.11.2019 r.

Zleceniobiorcy zlecono obsługę punktu gastronomicznego.

Ustalono wynagrodzenie w wysokości 14,70 zł brutto za godzinę usług, rozliczane na podstawie przedłożonej ewidencji zawierającej informację o ilości przepracowanych godzin, płatne w terminie 7 dni od daty złożenia rachunku. Zleceniobiorca nie może powierzyć wykonania pracy innej osobie bez zgody zleceniodawcy.

Z tytułu tej umowy zleceniobiorca nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Wynagrodzenie nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

/umowa zlecenia k. 73, wnioski zleceniobiorcy o zaniechanie poboru zaliczki na podatek dochodowy z 7.11.2019 r. k. 74, oświadczenie zleceniobiorcy dla celów ZUS z 21.10.2019 r. k. 75-76, legitymacja szkolna k. 77-78, zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65/

Zgodnie z ewidencją liczby godzin K. W. przepracowała w okresie od 4.10.2019 r. do 31.10.2019 r. 90 godzin.

/ewidencja k. 80/

Zgodnie z rachunkiem K. W. otrzymała z tytułu umowy zlecenia wynagrodzenie:

- w dniu 31.10.2019 r. – 1.323 zł brutto (1.323 zł netto).

/rachunek k. 79/

Zainteresowana U. K., lat 55 została płatnikowi składek polecona przez znajomego z klubu sportowego (...).

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65/

Przed zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek U. K. w okresie od 23.03.2019 r. do 30.09.2019 r. była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Od 1.10.2019 r. działalność gospodarcza została zawieszona.

/bezsporne, wpis do (...) k. 16 akt ZUS/

Zainteresowana posiadała w chwili zawarcia spornej umowy zlecenia aktualną pracowniczą książeczkę zdrowia dla celów sanitarno – epidemiologicznych.

/książeczka k. 31-32akt ZUS/

W dniu 21.10.2019 r. MP P. M. w A. zawarł umowę zlecenia z U. K. na okres od 21.10.2019 r. do 30.11.2019 r.

Ubezpieczonej zlecono obsługę punktu gastronomicznego.

Ustalono wynagrodzenie w wysokości 14,70 zł brutto za godzinę usług, rozliczane na podstawie przedłożonej ewidencji zawierającej informację o ilości przepracowanych godzin, płatne w terminie 7 dni od daty złożenia rachunku. Zleceniobiorca nie może powierzyć wykonania pracy innej osobie bez zgody zleceniodawcy.

/umowa zlecenia k. 34 akt ZUS oraz k. 11, oświadczenie zleceniobiorcy dla celów ZUS k. 33-33v akt ZUS/.

Zgodnie z ewidencjami liczby godzin zainteresowana przepracowała w okresie od 21.10.2019 r. do 31.10.2019 r. 15 godzin, a w okresie od 1.11.2019 r. do 15.11.2019 r. – 20 godzin.

/ewidencje k. 27, 29 akt ZUS oraz k. 14-15/

Zgodnie z rachunkami zainteresowana otrzymała z tytułu umowy zlecenia wynagrodzenie:

- w dniu 31.10.2019 r. – 220,50 zł brutto (166,06 zł netto);

- w dniu 19.11.2019 r. – 294 zł brutto (222,41 zł netto).

/rachunki k. 28, 30 akt ZUS oraz k. 12-13/

Od 21.10.2019 r. wnioskodawczyni została zgłoszona przez płatnika składek do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego jako osoba wykonująca umowę zlecenia. Zgłoszenia dokonano 7.11.2019 r.

/bezsporne, zgłoszenie k. 16-17/.

Zgłoszenie do ubezpieczeń U. K. z opóźnieniem spowodowane zostało niewiedzą płatnika składek w zakresie możliwości zawierania umów z pracownikami. W związku z rozpoczęciem prowadzenia działalności 2.10.2019 r. płatnik składek pozostawał w przekonaniu, że brak jest przeciwwskazań do zawarcia z zainteresowaną umowy o dzieło, którą początkowo w dniu 21.10.2019 r. zawarł z zainteresowaną. Po konsultacji z biurem rachunkowym, płatnik składek dokonał zmiany rodzaju umowy wiążącej go z ubezpieczoną, tj. zmiany z umową o dzieło na umowę zlecenie.

(...) w biurze rachunkowym odbywa się z miesięcznym opóźnieniem, dokumenty za miesiąc poprzedni są przynoszone na początku miesiąca następnego, maksymalnie do 10-go dnia następnego miesiąca. Obie powyższe umowy zlecenia były stworzone na początku 11.2019 r.

/pismo płatnika do ZUS k. k. 20 akt ZUS oraz k. 10, zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65, zeznania świadka D. J. 00:48:22, 00:57:54, 01:06:26 – płyta CD k. 65/

Płatnik składek początkowo faktycznie sam także pracował w kawiarni. Kawiarnia była początkowo czynna w godzinach 9.00-20.00 a gdy płatnik zrezygnował z dalszego zatrudnienia K. W. kawiarnię otwierano w godzinach późniejszych, czyli 13.00-15.00. Natomiast w weekendy kawiarnia była czynna w godzinach 9.00-15.00.

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65/

Do obowiązków służbowych U. K. należała sprzedaż produktów gotowych oferowanych przez lokal gastronomiczny przy ul. (...) w Ł. (budynek V. S.), przygotowywanie posiłków zamawianych przez klientów oraz dbanie o utrzymanie czystości. Do wykonywania tych czynności zainteresowana została przeszkolona przez płatnika składek. Pracę świadczyła co 2-3 dzień, po 4-5 godzin dziennie.

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65, zeznania świadka M. W. 00:35:40, 00:39:32 – płyta CD k. 65, zeznania świadka P. S. 00:42:50 – płyta CD k. 65, zeznania świadka D. J. – płyta CD k. 65/

Godziny pracy zainteresowanej ustalano na bieżąco, w godzinach otwarcia kawiarni.

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65/

Wynagrodzenie wypłacano zainteresowanej w gotówce.

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65, podatkowa księga przychodów i rozchodów k. 25-26 akt ZUS, k. 68-72/

Za U. K. płatnik składek przekazał imienne raporty miesięczne o należnych składkach za okres 10.-11.2019 r., w których wykazał miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: za 10.2019 r. w wysokości 220,50 zł, za 11.2019 r. w wysokości 294,00 zł.

/bezsporne, dokumenty rozliczeniowe k. 18-29/

Zainteresowana świadczyła pracę na rzecz płatnika do 7.11.2019 r., tj. do śmierci męża.

/zeznania wnioskodawcy 00:04:35, 00:07:21 – płyta CD k. 91, 00:04:35 – płyta CD k. 91 w zw. z 00:02:40, 00:12:53, 00:24:34 – płyta CD k. 65/

W dniu 7.11.2019 r. U. K. zgłosiła roszczenie o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłym 7.11.2019 r. S. K..

/bezsporne/

Za okres 10.-12.2019 r. płatnik składek z tytułu działalności gospodarczej wykazał przychód w wysokości 26.412,77 zł, zakup towarów wyniósł 6.285,30 zł, koszty uboczne zakupu -16,26 zł, wydatki – 9.143,82 zł.

/podatkowa księga przychodów i rozchodów k. 25-26 akt ZUS, k. 68-72, deklaracja dla podatku VAT, upo k. 22-24 akt ZUS, potwierdzenie przelewu k. 21 akt ZUS/.

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach dokumentów, w tym przede wszystkim na podstawie umowy zlecenia zainteresowanej i dokumentacji finansowej płatnika składek, a także w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadków M. W. i P. S. – klientów kawiarni prowadzonej przez płatnika składek, świadka D. J. – reprezentanta biura rachunkowego obsługującego płatnika składek, oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy P. M..

Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie czy zawarta w dniu 21.10.2019 r. przez MP P. M. z U. K. umowa zlecenia nosi cechy pozorności i czy została podpisana jedynie dla uzyskania prawa do wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego przysługujących osobie o statusie „zleceniobiorca”. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i zeznaniom wnioskodawcy, w których wskazali na realność zawartej umowy zlecenia oraz faktyczne świadczenie usług przez U. K. w ramach powyższej umowy.

W ocenie Sądu zeznania wnioskodawcy w niniejszej sprawie są jasne, logiczne i wzajemnie niesprzeczne. Wersję zdarzeń przedstawioną przez skarżącego potwierdzili świadkowie zeznający w tej sprawie, którzy są w zasadzie (poza P. S. – brat żony wnioskodawcy) osobami obcymi dla stron postępowania, a zatem nie są zainteresowani sposobem rozpoznania sporu, a przede wszystkim znajdują one potwierdzenie w przedłożonych dowodach dokumentarnych. Z zeznań odwołującego się oraz przesłuchanych świadków jasno wynika, że zainteresowana w spornym okresie świadczyła usługi w lokalu gastronomicznym przy ul. (...) w Ł. (budynek V. S.) w godzinach otwarcia kawiarni. Początkowo było to w godzinach 9.00-20.00 a gdy płatnik zrezygnował z dalszego zatrudnienia K. W. (drugiej osoby zatrudnionej na podstawie umowy zlecenia, świadczącej usługi na podstawie umowy zlecenia do 30.11.2019 r.) w godzinach późniejszych, czyli 13.00-15.00, natomiast w weekendy w godzinach 9.00-15.00. Zainteresowana zajmowała się obsługą kawiarni, sprzedawała produkty gotowe, przygotowywała posiłki zamawiane przez klientów oraz dbała o utrzymanie czystości. Do wykonywania tych czynności zainteresowana została przeszkolona przez płatnika składek. Obowiązki te wykonywała co 2-3 dzień, po 4-5 godzin dziennie. Zeznania odwołującego się i świadków w tym zakresie wzajemnie się uzupełniają i są wiarygodne. Ponadto zeznania wymienionych osób znajdują potwierdzenie w dokumentacji przedstawionej przez skarżącą w toku postępowania wyjaśniającego toczącego się przed organem rentowym oraz sądowego.

W ocenie Sądu wiarygodne są również zeznania wnioskodawcy i świadka D. J. – reprezentanta biura rachunkowego obsługującego płatnika składek, iż w momencie zatrudnienia zainteresowanej, płatnik składek, który rozpoczął

prorowadzenie działalności gospodarczej dopiero 2.10.2019 r. pozostawał w błędnym przekonaniu, że brak jest przeciwwskazań do zawarcia z zainteresowaną umowy o dzieło (którą początkowo w dniu 21.10.2019 r. zawarł z zainteresowaną). Dopiero po konsultacji z biurem rachunkowym, płatnik składek dokonał zmiany rodzaju umowy wiążącej go z ubezpieczoną, tj. zmiany z umową o dzieło na umowę zlecenie. Jak wynika z zeznań świadka D. J. obsługa w biurze rachunkowym odbywa się z miesięcznym opóźnieniem, dokumenty za miesiąc poprzedni są przynoszone na początku miesiąca następnego, maksymalnie do 10-go dnia następnego miesiąca. Z tego uzasadnionego w ocenie Sądu względu umowy zlecenia (wnioskodawczyni jak i K. W.) zostały stworzone na początku 11.2019 r. zaś zgłoszenie U. K. do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego jako osoby wykonującej umowę zlecenia nastąpiło z opóźnieniem, tj. w dniu 7.11.2019 r.

Rachunek zysków i strat płatnika składek z tytułu działalności gospodarczej za okres 10.-12.2019 r. wskazuje, że płatnik składek mógł sobie pozwolić na zatrudnienie zleceniobiorców. Nadto wysokość wynagrodzenia zainteresowanej było adekwatne do powierzonych jej sporną umową zlecenia obowiązków.

Podkreślić również należy, że płatnik składek kawiarnię prowadził faktycznie do końca 11.2019 r. Z uwagi na niedochodowość kawiarni dokonał zmiany profilu działalności począwszy od 25.11.2019 r. (działalność związana z administracyjną obsługą biura). Okoliczność ta koreluje z okresem zatrudnienia zainteresowanej w oparciu o sporną umowę zlecenia, a także okresem zatrudnienia w kawiarni innego zleceniobiorcy –K. W..

Ostatecznie należy wskazać, że U. K. zawsze była osobą aktywną zawodowo, bezpośrednio przed zawarciem spornej umowy zlecenia prowadziła własną działalność gospodarczą. Od 1.10.2019 r. działalność gospodarcza została zawieszona. Posiadała zatem wcześniej inny tytuł do ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 300, ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są m.in. osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami" (pkt. 4 ust. 1 art. 6).

Okres podlegania obowiązkowi ubezpieczenia został określony w art. 13 i w przypadku zleceniobiorców następuje od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy (pkt. 2).

Wskazać należy, że stosownie do treści art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie przy czym do umowy o świadczenie usług stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). W doktrynie panuje pogląd, że przedmiotem umowy o świadczenie usług jest dokonanie określonej czynności faktycznej, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Chodzi tu zatem o umowy zobowiązujące do dokonania jednej lub wielu czynności faktycznych (także stałego ich dokonywania).

W rozpoznawanej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakwestionował ważność umowy zlecenia zawartej pomiędzy odwołującym się P. M. prowadzącym firmę (...) a U. K.. Organ rentowy stanął na stanowisku, iż podpisanie umowy zlecenia i zgłoszenie z tego tytułu do ubezpieczeń społecznych było czynnościami pozornymi mającymi jedynie na celu uzyskania prawa do wypłaty świadczeń z ubezpieczeń społecznych przysługujących osobie o statusie „zleceniobiorca”.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Przepis art. 83 k.c. charakteryzuje czynność prawną pozorną przez wskazanie trzech jej elementów, które muszą wystąpić łącznie:

oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli, albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo też chce wywołać inne, niż wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę, iż w przedmiocie stosowania przepisów prawa cywilnego przy rozstrzyganiu sporów na tle ważności czynności prawnych stanowiących tytuł objęcia ubezpieczeniami społecznymi ukształtowało się bogate orzecznictwo sądowe. W licznych orzeczeniach dotyczących umów o pracę jako podstawy podlegania ubezpieczeniom społecznym podkreślano, iż umowa jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., sygn. II UK 321/04, opubl. OSNP 2006 nr 11-12, poz. 190; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2007 r., sygn. II UK 56/07, LEX nr 376433/. Natomiast o czynności prawnej sprzecznej z ustawą lub mającej na celu obejście ustawy można mówić tylko wtedy, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie ma na celu obejścia prawa dokonanie czynności prawnej dla osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., II UK 141/04, OSNP 2005 nr 15, poz. 235; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2007 r., I UK 302/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 110; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., II UK 334/07, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 321/.

Podobnie ma się rzecz z innymi umowami będącymi tytułem do podlegania ubezpieczeniom społecznym, także umowami zlecenia i umowami o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu. Nie jest więc sprzeczne z prawem ani nie stanowi jego obejścia, jak również nie narusza zasad współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 k.c. dokonanie zgłoszenia do obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeń społecznych z tytułu tego rodzaju umowy, równoległe realizowanej z własną pozarolniczą działalnością i skorzystanie z przewidzianej przepisami ustawy systemowej możliwości wyboru najkorzystniejszego dla wnioskodawcy tytułu podlegania tym ubezpieczeniom. Rzecz w tym, iż nie samo zawarcie umowy zlecenia, lecz dopiero faktyczne wykonywanie usług na jej podstawie stwarza obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych oraz możliwość wyboru tego tytułu ubezpieczenia w myśl art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Podleganie ubezpieczeniom społecznym wynika bowiem z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia stosownej umowy, a dokument w postaci umowy nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go, jako strony, faktycznie złożyły niewadliwe oświadczenie woli o treści zapisanej w tym dokumencie. Jeśli zatem strony zawarły tego rodzaju umowę dla pozorów, to czynność prawna dotknięta wadą oświadczenia woli, o jakiej traktuje art. 83 § 1 zdanie 1 k.c., jako bezwzględnie nieważna, nie kreuje żadnego stosunku cywilnoprawnego i nie rodzi jakichkolwiek skutków z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2008 r., I UK 402/07 OSNP 2009 nr 21-22, poz. 297; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2007 r., II UK 56/07, LEX nr 376433; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r., sygn. I UK 43/10, LEX nr 619658/.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zebrany w sprawie materiał dowodowy i poczynione na jego podstawie ustalenia faktyczne uzasadniają twierdzenie, że zakwestionowana przez ZUS umowa zlecenia nie została zawarta dla pozorów, to jest bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających.

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli w zawarciu umowy zlecenia. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że U. K. obowiązki zleczone w ramach umowy zlecenia, a zleceniobiorca – świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie. Zainteresowana

wykonywała w spornym okresie usługi na rzecz płatnika składek. Zajmowała się obsługa kawiarni przy ul. (...) w Ł. (budynek V. S.) w godzinach otwarcia kawiarni. Sprzedawała produkty gotowe, przygotowywała posiłki zamawiane przez klientów oraz dbała o utrzymanie czystości. Do wykonywania tych czynności zainteresowana została przeszkolona przez płatnika składek. Obowiązki te wykonywała co 2-3 dzień, po 4-5 godzin dziennie.

Zeznania odwołującego się i świadków w tym zakresie wzajemnie się uzupełniają i są wiarygodne. Ponadto zeznania wymienionych osób znajdują potwierdzenie w dokumentacji przedstawionej przez skarżącą w toku postępowania wyjaśniającego toczącego się przed organem rentowym oraz sądownym.

W ocenie Sądu należycie zostały wyjaśnione i uprawdopodobnione motywy związane z zatrudnieniem wnioskodawczyni. Nieuzasadniony jest zatem zarzut organu rentowego w tym zakresie. Płatnik składek rozpoczął prowadzenie własnej działalności gospodarczej, tj. kawiarni i potrzebował osób do obsługi kawiarni. Również sam zajmował się obsługą lokalu.

Zainteresowana była aktywna zawodowo, dokonała zawieszenia działalności gospodarczej. Zdaniem Sądu miała potrzebne kwalifikacje do zajęcia się obsługą kawiarni, nadto została przeszkolona przez płatnika składek.

Zainteresowanej została wypłacona na podstawie sporządzonych przez strony umowy zlecenia ewidencji liczby godzin oraz rachunków do umowy zlecenia stosowne wynagrodzenie. Wynagrodzenie w podobnej wysokości otrzymała także K. W. (również zatrudniona u płatnika składek na podstawie umowy zlecenia).

W toku postępowania ustalono, że w momencie zatrudnienia zainteresowanej, płatnik składek, który rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej dopiero 2.10.2019 r. pozostawał w błędnym przekonaniu, że brak jest przeciwwskazań do zawarcia z zainteresowaną umowy o dzieło (którą początkowo w dniu 21.10.2019 r. zawarł z zainteresowaną). Dopiero po konsultacji z biurem rachunkowym, płatnik składek dokonał zmiany rodzaju umowy wiążącej go z ubezpieczoną, tj. zmiany z umową o dzieło na umowę zlecenie. (...) w biurze rachunkowym odbywała się z miesięcznym opóźnieniem. Z tego uzasadnionego w ocenie Sądu względu umowa zlecenia została stworzona na początku 11.2019 r. zaś zgłoszenie U. K. do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego jako osoby wykonującej umowę zlecenia nastąpiło z opóźnieniem, tj. w dniu 7.11.2019 r.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 listopada 2004 roku (sygn. akt I PK 42/04, OSNP 2005, nr 14, poz. 209) stwierdził, że „czynności mające na celu obejście ustawy (in freudem legis) zawierają jedynie pozór zgodności z ustawą. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, która z punktu widzenia formalnego (pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Chodzi tu zatem o wywołanie skutku sprzecznego z prawem” (podobnie również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005, nr 15, poz. 235; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku, III UK 89/05).

Podkreślić należy ponownie, że najistotniejsze na gruncie niniejszej sprawy jest to, że skarżąca faktycznie wykonywała usługi na rzecz płatnika składek po podpisaniu umowy zlecenia, a zleceniodawca przyjmował od zainteresowanej świadczone na jego rzecz usługi i wypłacił jej za to umówione wynagrodzenie.

Na mocy art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, a zatem ma prawo do kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umowy zlecenia, jako że rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie

rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli. Powyższe stanowisko jest aktualne na gruncie analizy umowy zlecenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowana przez niego umowa zlecenia miała charakter pozorny, czy była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie tylko potwierdził fakt wykonywania przez ubezpieczoną usług na rzecz płatnika, ale wykluczył pozorny charakter zatrudnienia.

Uwzględniając poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w przytoczonych orzeczeniach, należy uznać, że w sytuacji gdy wolą stron zawierających umowę o pracę było nawiązanie stosunku pracy i doszło do faktycznego świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu jej stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (np. choroby, ciąży), nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa. Powyższe stanowisko jest aktualne na gruncie analizy umowy zlecenia.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że U. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u P. M. od 21.10.2019 r. do 14.11.2019 r.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.

27 V 2021 roku.

K.W.